

Factors Affecting Political Awakening of New Generation among Military Students at the Military Student Training Center, 31st Army Region according to Bahussuta

Kunattaya Aphisaraphong¹ and Sukanyanat Opsin²

Received: July 01, 2025

Revised: June 28, 2026

Accepted: June 29, 2026

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of factors affecting political awakening of new generation among military students at the Military Student Training Center, 31st Army Region according to Bahussuta; 2) to analyze the relationship between Bahusutta and factors affecting political awakening of new generation among military students at the Military Student Training Center, 31st Army Region; and 3) to propose guidelines for developing political awakening of new generation among military students at the Military Student Training Center, 31st Army Region according to Bahussuta. This was a mixed-methods research. Quantitative research used a questionnaire with a reliability coefficient of 0.833 to collect data from a sample of 384 military students in years 1 to 5. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient. Qualitative research used in-depth interviews with 17 specifically selected key informants. The research findings revealed that 1) the overall level of factors affecting

¹⁻² The 31st Military Circle

Corresponding author, e-mail: cakechiffon777@gmail.com, Tel. 0863694963

political awakening of new generation according to Bahussuta was high ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61); and the overall level of factors affecting political awakening was also high ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.66); 2) Bahussuta had a very high positive correlation with factors affecting political awakening of new generation ($R = 0.813^{**}$); and 3) guidelines to develop political awareness of new generation should promote political learning based on Bahusutta, namely comprehensive study of the data (Pahusuta), memorization and application of knowledge (Dhata), communication and exchange of ideas (Vacasa), careful consideration (Manasanupekkhita) and rational analytical thinking (Ditthiyasupatividdha).

Keywords: Political Awakening, New Generation, Pahusutta

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษา วิชาทหาร ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพหุสูตร

คุณัญญา อภิสรารพงศ์¹ และสุกัญญาณัฐ ออบสิน²

Received: July 01, 2025

Revised: June 28, 2026

Accepted: June 29, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพหุสูตร 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพหุสูตรกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 และ 3) เสนอแนวทางในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพหุสูตรเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.833 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 384 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 17 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ตามหลักพหุสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61) และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.66) 2) หลักพหุสูตรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในระดับสูงมาก ($R = 0.813^{**}$) และ

¹⁻² มณฑลทหารบกที่ 31

Corresponding author, e-mail: cakechiffon777@gmail.com, Tel. 0863694963

3) แนวทางในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ควรส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองตามหลักพุทธ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน (พหุสสุตา) การจดจำและนำความรู้ไปใช้ (ธตา) การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (วจสา) การพิจารณาอย่างรอบคอบ (มนसानุเปกขิตา) และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล (ทัญญูยาสุปฏิวิทธา) และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล (ทัญญูยาสุปฏิวิทธา)

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง, คนรุ่นใหม่, หลักพุทธ

บทนำ

ในยุคสมัยที่สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรวดเร็ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ คนรุ่นใหม่ไม่เพียงแต่ต้องเข้าใจโครงสร้างทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความรู้ และสามารถใช้อำนาจสื่อสารสมัยใหม่เพื่อแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ (ทวี สุรฤทธิกุล, 2562)

นักศึกษาวิชาทหารนับเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีบทบาทสำคัญในฐานะพลเมืองของรัฐที่ผ่านการฝึกฝนวินัยและระเบียบวินัยทางทหาร การส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้ตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรดำเนินการอย่างมีระบบ โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่สามารถพัฒนาองค์ความรู้และจิตสำนึกควบคู่กัน หนึ่งในแนวทางสำคัญคือการประยุกต์ใช้ หลักพุทธ ซึ่งปรากฏในพระพุทธศาสนา ว่าด้วยลักษณะของ “พหุสสุตบุคคล” หรือผู้ที่รอบรู้และเข้าถึงธรรมในหลากหลายมิติ ได้แก่ พหุสสุตา (ใฝ่รู้) ธตา (ยึดมั่นในธรรม) วจสา (สื่อสารด้วยวาจา) มนसानุเปกขิตา (พิจารณาด้วยจิต) และ ทัญญูยาสุปฏิวิทธา (คิดวิเคราะห์ด้วยปัญญา) (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2546)

ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบก ที่ 31 จังหวัดนครสวรรค์ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 เป็นหน่วยฝึกขึ้นตรงกับมณฑลทหารบกที่ 31 มีภารกิจในการผลิตนักศึกษาวิชาทหารเพื่อเป็นกำลังสำรองหลักของกองทัพ การดำเนินงานของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ได้แก่ การรับสมัครนักศึกษาวิชาทหารประจำปีการศึกษา การฝึกภาคปกติของนักศึกษาวิชาทหารประจำปีการศึกษา การฝึกภาคสนามและกิจกรรมส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2567 มีนักศึกษาวิชาทหารเพศชายและเพศหญิงชั้นปีที่ 1-5 รวมทั้งหมด

จำนวน 9,088 นาย (ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31, 2567) ส่วนหนึ่งจะเข้าฝึกอบรมหลักสูตร 3 และ 5 ปี หลังจากจบหลักสูตรแล้วจะเป็นกำลังพลสำรองระดับผู้บังคับหมู่และผู้บังคับหมวด สำหรับกลุ่มที่สมัครใจเข้าฝึกอบรมหลักสูตร 5 ปี เมื่อจบหลักสูตรแล้ว เป็นกำลังพลสำรองระดับผู้บังคับหมวด แต่บุคคลเหล่านี้ยังคงต้องศึกษาหรือประกอบอาชีพการงานในสังคมประเทศ ซึ่งในแต่ละปีการศึกษาจะมีการรับสมัครเข้าคัดเลือก เพื่อศึกษาเป็นนักศึกษาวิชาทหารด้วยวิธีการสอบจากเกณฑ์การให้คะแนน ทดสอบสมรรถภาพร่างกายนอกจากนั้นยังมีการประเมินทัศนคติต่อสถาบันและกองทัพ เพื่อสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ และทัศนคติต่อกองทัพ จากการประเมินเบื้องต้นระหว่างการรับสมัครโดยนักศึกษาวิชาทหารนั้นอายุมี 15-22 ปีบริบูรณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลยุคใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญในพัฒนาได้ในอนาคต ที่มีศึกษาเรียนรู้ทางการเมืองได้หลากหลายทั้งข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อที่เกิดจากโลกออนไลน์ได้ ทำให้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกันในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหาร ก่อให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองได้

ในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อออนไลน์และช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดการรับรู้และความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ความตื่นตัวดังกล่าวอาจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้ง พรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง และสื่อออนไลน์ ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการรับรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 โดยผสานกับหลักพุทธ เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาเยาวชนกลุ่มนี้ให้มีความตื่นตัวทางการเมืองอย่างมีเหตุผล มีจริยธรรม และมีความเข้าใจในโครงสร้างทางการเมืองอย่างลึกซึ้งผ่านการเรียนรู้ทั้งในเชิงปัญญาและปฏิบัติการทางสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพุทธ

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพหุสูตกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31

3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพหุสูต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ใช้วิธีการเชิงปริมาณเพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.8-1.0 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.833 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31 ชั้นปีที่ 1-5 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 9,088 นาย (ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31, 2567) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31 ชั้นปีที่ 1-5 จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จากสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, Taro. 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ประมวลผลทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอ้างอิงคือ สถิติอนุมาน(Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่

31 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 4 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 3 คน 3) ครูฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 3 คน 4) ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 3 คน 5) พระสงฆ์ฆาธิการ จำนวน 2 รูป และผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 รูป/คน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษา วิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพุทธ” ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพุทธ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านธตา (การจดจำและนำความรู้ที่ได้รับมาใช้) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ ด้านทิวฐิยาสุปฏิวิธธา (การเข้าถึงความเห็นที่ถูกต้องและชัดเจน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.68) และด้านพหุสสุตา (การศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.68)

ส่วนระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อออนไลน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ ด้านพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.72) และด้านคุณลักษณะของผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.72)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 พบว่า หลักพุทธมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ใน

ระดับสูงมาก ($r = 0.813^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสื่อออนไลน์มีความสัมพันธ์กับหลักพหุศาสตร์สูงสุด ($r = 0.761^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ($r = 0.759^{**}$) ด้านพรรคการเมือง ($r = 0.752^{**}$) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($r = 0.733^{**}$) และด้านนโยบายของผู้สมัคร ($r = 0.697^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงถึงสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ คู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ทฤษฎีทาสี (การเข้าถึงความเห็นที่ถูกต้องและชัดเจน) กับด้านสื่อออนไลน์ ($r = 0.749^{**}$) รองลงมา ได้แก่ มนุษยศาสตร์ (การใคร่ครวญพิจารณาสิ่งที่เรียนรู้) กับด้านสื่อออนไลน์ ($r = 0.727^{**}$) และทฤษฎีทาสี กับด้านพรรคการเมือง ($r = 0.727^{**}$) ขณะที่คู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านศิลปะ (การฟังมาก ศึกษา และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ) กับด้านนโยบายของผู้สมัคร

3. แนวทางในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพหุศาสตร์ พบว่า

1) ด้านพหุศาสตร์ (การฟังมาก ศึกษา และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ)

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารศึกษาหาความรู้ทางการเมืองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งสื่อมวลชน สื่อออนไลน์ เอกสารวิชาการ และกิจกรรมทางการเมืองที่สร้างสรรค์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายสาธารณะอย่างรอบด้าน รวมทั้งควรได้รับการฝึกฝนให้ติดตามสถานการณ์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองของประเทศ

2) ด้านธรรมาภิบาล (การจดจำและเก็บรักษาความรู้ไว้ได้)

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารสามารถจดจำ วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลทางการเมืองที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สมัคร พรรคการเมือง ผลงานที่ผ่านมา และ

นโยบายที่มีผลกระทบต่อสังคม ทั้งนี้ควรมีการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านวงสา (การสาธยาย บอกกล่าว แลกเปลี่ยนเรียนรู้)

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผล ผ่านกิจกรรมเสวนาเวทีอภิปราย หรือกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามวิถีประชาธิปไตย อันจะนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่เคารพความหลากหลายทางความคิด

4) ด้านมนฐานเพชิตา (การใคร่ครวญพิจารณาไตร่ตรอง)

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารมีทักษะในการพิจารณาและไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างรอบคอบ ไม่หลงเชื่อข้อมูลที่ขาดการตรวจสอบหรือข้อมูลที่มีลักษณะบิดเบือน โดยเฉพาะข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ ควรฝึกให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของนโยบายหรือเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและข้อเท็จจริง

5) ด้านทฤษฎีสาสุปฏิวิธา (การเข้าถึงความเห็นที่ถูกต้องและชัดเจน)

ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และตัดสินใจประเด็นทางการเมืองด้วยเหตุผลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการใช้วิจารณญาณในการประเมินคุณลักษณะของผู้สมัคร พรรคการเมือง นโยบาย และข้อมูลจากสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพและสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษา วิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักทฤษฎีที่สามารถอภิปรายดังนี้

1. ระดับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักทฤษฎี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาวิชาทหารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดการรับรู้และความสนใจต่อสถานการณ์ทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลทางการเมืองได้อย่างมีเหตุผลตามหลักทฤษฎี สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาธีรวัฒน์ สาครปุดโต (ขอพูลเฉลา) และพระครูกิตติญาณวิสิฐ และประวิทย์ ชัยสุข (2568) พบว่า สภาพการเรียนรู้การสอนยุคปัญญาประดิษฐ์ตามหลักทฤษฎี 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักทฤษฎีเป็นหลักที่ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ การคิดวิเคราะห์ และการเข้าถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงส่งผลให้ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีความสอดคล้องกัน ส่วนระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.66) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาวิชาทหารสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้สมัคร พรรคการเมือง และนโยบายต่าง ๆ ในการพิจารณาทางการเมือง จึงส่งผลให้มีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระปภักร ปภังกร (ไกรหาญ) (2568) พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$)

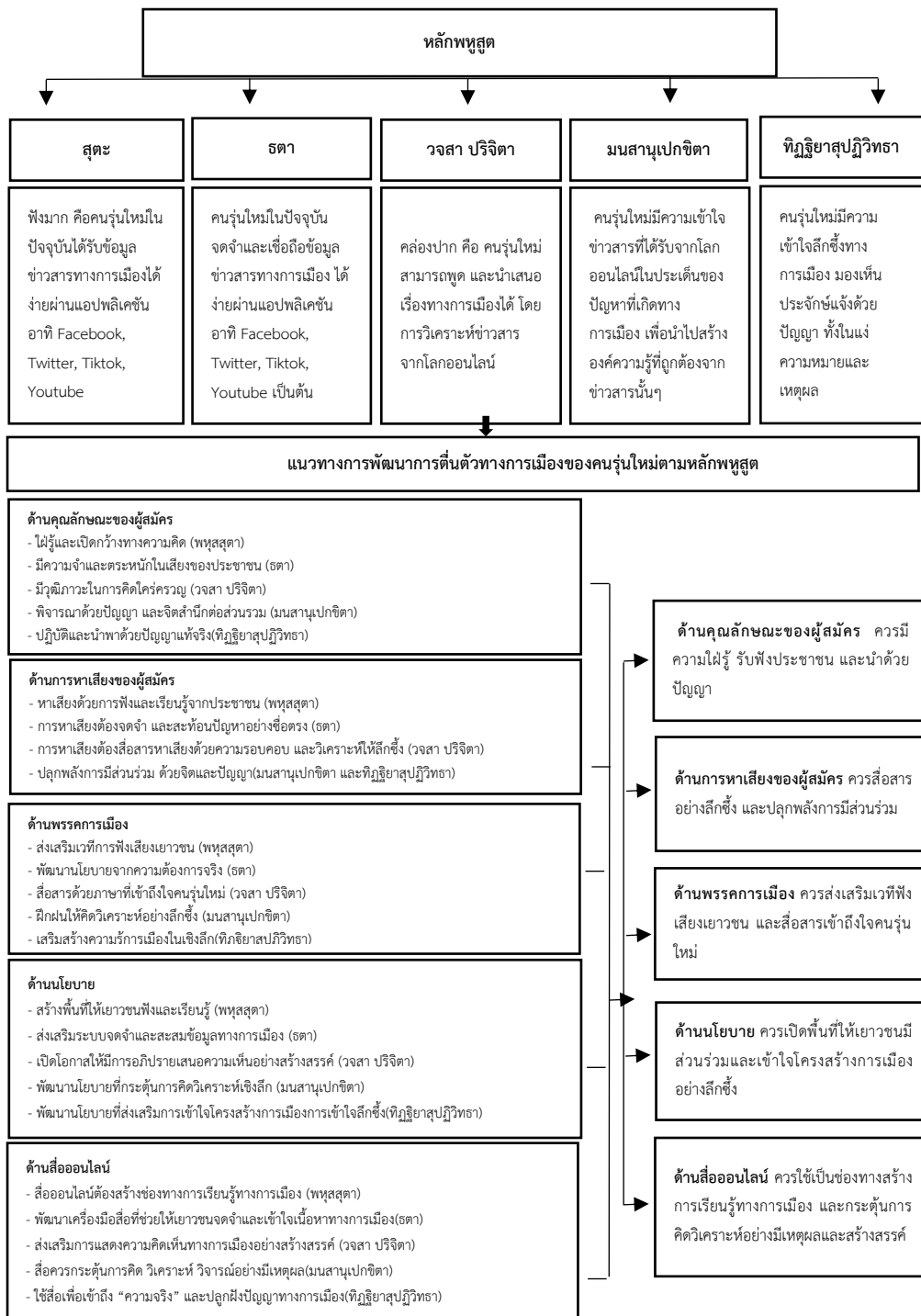
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 พบว่า หลักทฤษฎีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในระดับสูงมาก ($R = 0.813^{**}$) ทั้งนี้เนื่องจากหลักทฤษฎีเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ การจดจำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใคร่ครวญพิจารณา และการเข้าถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง ส่งผลให้บุคคลสามารถรับรู้ วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างมี

เหตุผล เมื่อระดับการยึดหลักพุทธเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ระดับการตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของHobbs, R.(2021) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลควรมุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การพิจารณาข้อมูลจากหลายมุมมอง และการตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสื่อ เพื่อให้สามารถประเมินข้อมูลข่าวสารได้อย่างรอบคอบและมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธที่มุ่งเน้นการแสวงหาความรู้ การพิจารณาไตร่ตรอง และการเข้าถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง อันนำไปสู่การตื่นตัวทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์

3. แนวทางในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพุทธ พบว่า ควรส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารแสวงหาความรู้ทางการเมืองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (พุทธสุตา) สามารถจดจำ วิเคราะห์ และนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม (ธตา) เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ (วจสา) ส่งเสริมการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ (มนสานุเปกขิตา) และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพื่อเข้าถึงความเข้าใจที่ถูกต้อง (ทิฏฐิยาสุปฏิวิททา) อันจะนำไปสู่การตื่นตัวทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากหลักพุทธเป็นหลักธรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการใช้เหตุผล ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถรับรู้และประเมินข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความตระหนักรู้ ความสนใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรภรณ์ จันทิมา (2564) พบว่า เยาวชนและคนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อออนไลน์ได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้คนรุ่นใหม่มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความตื่นตัวทางการเมืองและการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกลุ่มนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31 ตามหลักพุทธ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้สมัครที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม พร้อมทั้งสามารถนำเสนอแนวทางการบริหารประเทศอย่างมีเหตุผล เป็นสิ่งที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก การพัฒนาทัศนคติของเยาวชนให้สามารถประเมินผู้นำทางการเมืองได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ จึงควรสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และวิเคราะห์ผู้นำตามแนวคิดพุทธสูด เพื่อเสริมสร้างการตื่นตัวทางการเมืองที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยั่งยืน

2. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร การหาเสียงที่มีเนื้อหาใหม่ สร้างสรรค์ และตอบโจทย์คนรุ่นใหม่ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองในวงกว้าง การใช้หลักพุทธมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหา วิธีการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชน จะส่งผลให้การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว และเยาวชนรู้สึกมีคุณค่าในบทบาทพลเมืองของตน

3. ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองที่มีจุดเด่นและตอบสนองต่อความคาดหวังของคนรุ่นใหม่ จะช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความตื่นตัวทางการเมืองอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อดำเนินการภายใต้แนวคิดของหลักพุทธสูดที่ส่งเสริมทั้งการเรียนรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. ด้านนโยบาย นโยบายที่สอดคล้องกับความคาดหวังของคนรุ่นใหม่ เป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความตื่นตัวทางการเมือง พรรคที่สามารถเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรม ทันสมัย และตอบโจทย์ชีวิตจริงของเยาวชน จะได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนมากขึ้น หากพรรคการเมืองสามารถพัฒนานโยบายที่ฟังเสียงประชาชน และใช้หลักพุทธสูดในการออกแบบเนื้อหาและกระบวนการมีส่วนร่วม จะสามารถจูงใจและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างยั่งยืน

5. ด้านสื่อออนไลน์ สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ การวิเคราะห์พรรคการเมืองและนโยบายผ่านแพลตฟอร์มอย่าง Facebook Twitter TikTok และ YouTube ช่วยให้การเมืองเข้าถึงง่าย มีมุมมองหลากหลาย และสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติในสังคมดิจิทัล เมื่อใช้ร่วมกับหลักพุทธสูดจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การวิเคราะห์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนและศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองตามหลักพหุสูตร เพื่อพัฒนาความรู้ การคิดวิเคราะห์ และความตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษาวิชาทหารอย่างเหมาะสม
2. สถานศึกษาวิชาทหารควรกำหนดนโยบายจัดกิจกรรมเสวนาและอภิปรายทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิชาทหารได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผลตามวิถีประชาธิปไตย
3. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ควรกำหนดนโยบายพัฒนาสื่อและองค์ความรู้ทางการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์ที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่ เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนและศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองตามหลักพหุสูตร โดยบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการฝึกและพัฒนา นักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์แก่นักศึกษาวิชาทหาร
2. สถานศึกษาวิชาทหารและสถานศึกษาในพื้นที่ ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสวนา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผล เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนและนักศึกษาวิชาทหาร
3. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสื่อและโครงการให้ความรู้ทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณภาพของเยาวชนและคนรุ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

จิตราภรณ์ จันทิมา (2564) ความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. *วารสารภูมินิเวศพัฒนา* อย่างยั่งยืน, 2(1), 41-52.

- ทวี สุรฤทธิกุล. (2562). *คนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยใหม่*. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/politic/columnist/603407>.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2546). *ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันลือธรรม.
- พระปรางกร ปรงกร (ไกรหาญ) (2568). *การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธีรวัฒน์ สาครบุตฺโต (ขอพุลฉลา) และพระครูกิตติญาณวิสิฐ และประวิทย์ ชัยสุข (2568). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนยุคปัญญาประดิษฐ์ตามหลักพุทธสุต 5 ของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วารสารบรรลพการศึกษามนุษยสังคมศาสตร์, 6(3), 1-10.*
- ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31. (2567). *การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 31 จังหวัดนครสวรรค์*. (อัดสำเนา).
- Hobbs, R. (2021). *Propaganda Education for a Digital* Retrieved from <https://www.gse.harvard.edu/ideas/edcast/21/03/propaganda-education-digital-age>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.)*. New York: Harper & Row Publishers.